

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ПСИХІКУ ЛЮДИНИ

¹Вінницький національний технічний університет

Анотація

Досліджено вплив сучасних інформаційних технологій на психіку людини.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, психологічні подразники, вплив.

Abstract

The influence of modern information technologies on the human psyche is investigated.

Keywords: information and communication technologies, psychological stimuli, influence.

Вступ

Сучасні реалії такі, що суспільство не уявляє вже свого існування без інформаційних технологій і сучасних інформаційних систем. Сучасні інформаційні технології стають важливою складовою суспільного життя, як і будь яка інша суспільна складова сучасного соціуму.

Існування людини реалізується одночасно зі світом природи і у специфічному для людського суспільства інформаційному середовищі, що має свої закономірності розвитку і функціонування. До них відноситься і вплив інформаційних технологій на психіку людини. Саме це питання і буде метою нашої статті.

Основна частина

Нові інформаційні технології, засоби масової комунікації багатократно підсилили можливості впливу на свідомість і підсвідомість як окремої людини, так і на великі групи людей та населення країни загалом [1].

Інформаційна сфера – сукупність таких елементів:

- об'єкти інформаційної взаємодії чи впливу;
- особисто інформація, призначена для використання суб'єктами інформаційної сфери;
- інформаційна інфраструктура, що забезпечує можливість здійснення обміну інформацією між суб'єктами;
- суспільні відносини, що складаються у зв'язку з формуванням, переданням, розповсюдженням і збереженням інформації.

Особистість, активний соціальний суб'єкт, його психіка піддаються безпосередньому впливу інформаційних чинників, які трансформуються, через його поведінку, діяльність (бездіяльність), здійснюють деструктивний, дисфункційний вплив на його життєдіяльність.

До основних загроз інформаційно-психологічної безпеки відносять можливість настання негативних наслідків для суб'єктів, що піддаються інформаційно-психологічному впливу, які виражаються в таких формах:

- нанесення шкоди здоров'ю людини;
- блокування на неусвідомленому рівні волі, волевиявлення людини, штучне привиття їй синдрому залежності;
- втрата здатності до політичної, культурної, моральної самоідентифікації людини;
- маніпуляція суспільною свідомістю;
- руйнування єдиного інформаційного і духовного простору України, традиційних устроїв суспільства і суспільної моральності, а також порушення інших життєво важливих інтересів особистості, суспільства, держави [2].

За даними Д. Шпанхеля, всього 10-14% осіб є ймовірно знаходяться на стадії психологічної залежності від комп'ютерних систем. За даними А. Шмельова, відбувається інтерналізація локусу контролю, зміна самооцінки і самосвідомості.

Залежність може оформлятися в одній з двох форм: соціалізованої і індивідуалізованої.

Соціалізована форма ігрової залежності відрізняється підтримкою соціальних контактів із соціумом. Ця форма залежності менш згубна у своєму впливі на психіку людини, ніж індивідуалізована форма. Різниця в тому, що люди не відриваються від соціуму, не йдуть "у себе"; соціальне оточення, хоч і складається з таких же фанатів, все ж, як правило, не дає людині повністю відірватися від реальності, "піти" у віртуальний світ і довести себе до психічних і соматичних порушень.

Для людей з індивідуалізованою формою залежності такі перспективи набагато більш реальні. Це крайня форма залежності, коли порушуються не тільки нормальні людські особливості світогляду, а й взаємодія з навколишнім світом. Порушується основна функція психіки – вона починає відбивати не вплив об'єктивного світу, а віртуальну реальність. Ці люди часто подовгу грають поодиноці, потреба в грі знаходиться у них на одному рівні з базовими фізіологічними потребами. Їх комп'ютерна залежність – це свого роду наркотик. Якщо протягом якогось часу вони не "беруть дозу", то починають відчувати незадоволеність, відчувають негативні емоції, впадають у депресію. Це клінічний випадок, психопатологія чи спосіб життя, що веде до патології. У зв'язку з цим ми не будемо в цій роботі докладно зупинятися на цьому, тому що це питання вимагає окремого вивчення [3].

Отже, джерелом інформаційно-психологічної небезпеки є та частина інформаційного середовища, яка через визначені причини неадекватно відображає реальність, вводить в оману людину, засліплює її ілюзією.

Інформаційно-психологічні загрози зумовлені розробкою, виготовленням, розповсюдженням та використанням суб'єктами негативних інформаційно-психологічних впливів, спеціальних засобів і методів такого впливу.

Сучасне розуміння безпеки в контексті врахування відношення інтересів особистості, суспільства і держави висуває завдання розгляду нового аспекту цієї проблеми – безпеки в інформаційній сфері життєдіяльності людини, тобто інформаційно-психологічної безпеки [4].

В інформаційному середовищі, що є складовим системним утворенням, виділяється процесуальна складова як найбільш динамічна і змінна її частина – інформаційно-комунікативні процеси, які активно впливають на індивідуальну, групову і суспільну психологію (індивідуальну, групову, масову свідомість). Маніпулюючи станом інформаційного середовища, змінюється стан духовної сфери суспільства, деформація і деструктивні зміни якої у формі психоемоційної і соціальної напруженості, спотворених норм і неадекватних соціальних стереотипів і установок, оманливих і неприродних орієнтацій та цінностей. Це своєю чергою впливає на стан і процеси у всіх основних сферах суспільного життя, в тому числі політичній і економічній [5].

Висновки

Отже, інформаційно-психологічну безпеку можливо розглядати як стан захищеності особистості, різних соціальних груп і об'єднань людей від дій, впливів, які здатні проти їхньої волі і бажання змінити психічні стани та психологічні характеристики людини, модифікувати її поведінку і обмежувати свободу вибору, зумовило потребу переосмислення інформаційної взаємодії, а також деяких інших соціально-психологічних процесів і явищ у сучасному суспільстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Різун В. В. Теорія масової комунікації / Різун В. В. // К.: ВЦ "Просвіта". – 2016. – 120с.
2. Воронкова В. Г. Формування інформаційної культури особистості як умова успішної адаптації людини до життя в інформаційному суспільстві / Воронкова В. Г. // Гілея: науковий вісник. – 2016. – №. 86. – С. 198 – 203.
3. Марута Н. О. Інформаційно-психологічна війна як новий виклик сучасності: стан проблеми та напрямки її подолання / Н. О. Марута, М. В. Маркова // Український вісник психоневрології. – 2017. – №. 23, вип. 3. – С. 21 – 28.
4. Рубцов В. В. Логико-психологические основы использования компьютерных учебных средств в процессе обучения / Рубцов В. В. – М. – Воронеж, 2016. – С. 236 – 258.
5. Сумський В. І. Методика і теорія застосування ЕОМ у процесі вивчення психології у педагогічних закладах: монографія / Сумський В. І. – Вінниця: ВДПУ, 2015. – 380 с.

Янова Даніель Анатоліївна – студентка групи Моз-14(б), факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: danielyanova@gmail.com

Науковий керівник: **Прищак Микола Дем'янович** – канд. пед. наук, доцент кафедри філософії та гуманітарних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Yanova Daniel Anatolivna – Department of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: danielyanova@gmail.com

Supervisor: **Pryshchak Mykola D.** – Cand. Sc. (Ped), Assistant Professor of Philosophy and the Humanities, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia